

თავი 1 – საკლასო გარემოს შექმნა

წინასიტყვაობა

სურათზე ნაჩვენებია მოსწავლეები, კლასში მუშაობის პროცესში. მარცხნივ გოგონა და ბიჭი ერთად მუშაობენ მასალაზე, რომელიც მერხზე დადებულ გლობუსსაც მოიცავს. ისინი, როგორც ჩანს, ერთმანეთთან დისკუსიაში არიან ჩაბმული. უკანა ფონზე მოსწავლე ან, სავარაუდოდ, მასწავლებელი კლასის წინაშე პრეზენტაციით გამოდის. მარჯვნივ მერხზე მჯდომ გოგონას ხელი აქვს აწეული და ელოდება, როდის მისცემენ მოსაზრების გამოთქმის უფლებას. კლასში ყველა გულმოდგინედ და, როგორც ჩანს, სიამოვნებით მუშაობს. საკლასო გარემოს უმნიშვნელოვანესი გავლენა აქვს მუშაობისა და სწავლის პროცესზე.

მომდევნო ხუთი სავარჯიშოს დანიშნულებაა კლასში ისეთი გარემოს შექმნა და დამკვიდრება, რომელიც მოსწავლეებს საშუალებას მისცემს, თავი კომფორტულად და დაცულად იგრძნონ. ეს არის ძირითადი მოთხოვნა, რომელიც სწავლებისა და სწავლის ნაყოფიერებას განაპირობებს. არაჰარმონიული გარემო სწავლებისა და სწავლის პროცესზე დამანგრეველად მოქმედებს და მისი დარეგულირება დიდ დროსა და ენერჯიას მოითხოვს.

დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებას ბევრი საერთო აქვს კარგ და ეფექტურ სწავლებასთან. და ეს ჭეშმარიტება არა მარტო მოცემულ ხუთ მოდელზე, არამედ წიგნში შესულ ყველა სავარჯიშოზე ვრცელდება.

წარმოდგენილ მოდელებზე მუშაობისას მათ ძირითად ამოცანად საკლასო გარემოს შექმნა არ მოიაზრებოდა; ისინი მოსწავლეებისთვის უფრო ღრმა და მნიშვნელოვანი გზავნილის მატარებელია. განათლების სისტემაში ამჟამად მიმდინარე რეფორმის მიზანს მნიშვნელოვანწილად წარმოადგენს მოსწავლეებისთვის ჩამოყალიბებული, თითქოსდა დროის მიერ გამოცდილი ცოდნის გადაცემის ნაცვლად, უფრო დინამიკური, მულტიმედია სწავლის კონცეფციის შეთავაზება, რაც კომპეტენციების გამომუშავება–განვითარებაზეა ორიენტირებული, და არა ფაქტებისა და მონაცემების აკუმულირებაზე. ამ თვალსაზრისით, სკოლა მიჩნეულია მიკროსაზოგადოებად, სადაც მოსწავლეები გამოცდილებით იძენენ იმ პრობლემებთან გამკლავების უნარს, რომელიც მათ შემდგომ ცხოვრებაში გამოადგებათ, როგორც ზრდასრულ მოქალაქეებს. მოცემული სავარჯიშოები ეხმარება მოსწავლეებს, შექმნან თავიანთი მიკროსაზოგადოება: მოსწავლეები ეცნობიან ერთმანეთს, თანხმდებიან წესებზე, რომელიც მათ ჯგუფში მოქმედებს, ერთმანეთს უზიარებენ გამოცდილებას, უვითარდებთ თვითშეფასების უნარი, აყალიბებენ საკუთარ ინდივიდუალობას და თანამშრომლობენ სხვა მოსწავლეებთან. მოცემული სავარჯიშოები თანაბრად მნიშვნელოვანი და შესაფერისია როგორც

მოზრდილი, ასევე დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებისთვის, თუმცა აღქმის დონე სხვადასხვა ასაკობრივ ჯგუფში განსხვავებული იქნება.

და ბოლოს, დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების თვალსაზრისით, მოცემული სავარჯიშოები წარმოადგენს ნათელ მაგალითს იმისა, თუ როგორ უნდა განხორციელდეს სწავლება დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების დაცვის *სამუშაოებითა და სულისკვეთებით*. ყოველი მოსწავლე წარმოადგენს პიროვნებას, რომელსაც საკუთარი და განსაკუთრებული წვლილი შეაქვს იმ საზოგადოებაში (მოცემულ შემთხვევაში – კლასში), რომელსაც იგი ეკუთვნის. საზოგადოებამ ყოველი მოსწავლისადმი უნდა გამოიჩინოს ინტერესი და პატივისცემა. წესები ყველაზე თანაბრად უნდა ვრცელდებოდეს. ეს შეიძლება შემდეგნაირად განიმარტოს: „რასაც მე მოველი სხვისგან, ისინიც იმასვე უნდა მოელოდნენ ჩემგან“. მოსწავლეებმა კარგად უნდა გააცნობიერონ ეს გზავნილი, რადგან მსჯელობა და კრიტიკული აზროვნება სწავლის პროცესში აუცილებელია.

სავარჯიშო 1.1. – ბარათების დაწვეილება

საგანმანათლებლო მიზანი:	მოცემული სავარჯიშო საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, მშვიდობიანად დაამყარონ კონტაქტი სხვებთან.
შენიშვნა:	მასწავლებლებს შეუძლიათ, ეს სავარჯიშო ჯგუფში მოსწავლეების სწავლის მოთხოვნილებებისა და მოლოდინის შესაფასებლად გამოიყენონ.
რესურსები:	ბარათები, რომლებიც ქმნიან წყვილებს.

მსვლელობა

1. მასწავლებელი მოსწავლეებს არეულად ურიგებს ბარათებს და სთხოვს, იპოვონ მოსწავლე, რომელსაც მისი ბარათის წყვილი ერგო.
2. მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები ერთმანეთს იპოვიან, 5–10 წუთის განმავლობაში საუბრობენ, რათა ერთმანეთის შესახებ მოიპოვონ ძირითადი ინფორმაცია:
 - სახელი და გვარი
 - ინფორმაცია ოჯახის შესახებ
 - საცხოვრებელი ადგილი
 - საყვარელი ცხოველი, მუსიკალური ჯგუფი ან ფერი და ა.შ.
3. მოსწავლეები ისევ ერთად იყრიან თავს. ყოველ მოსწავლეს ეძლევა საშუალება, კლასს წარუდგინოს თავისი პარტნიორი.¹
4. მოსწავლეები სხდებიან წრეზე. მოსწავლეების საუბარში გამოწვევის მიზნით, მასწავლებელი სთხოვს მათ, დაასახელონ, რა იყო მათთვის ახალი მიღებული ინფორმაციიდან და რამ გამოიწვია მათი გაკვირვება.

გაგრძელება

შეიძლება ამ სავარჯიშოს გაგრძელება. მაგალითად, დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებთან მუშაობისას, სთხოვეთ, ერთად მოიყარონ თავი იმ მოსწავლეებმა, რომელთა საყვარელი ფერიც არის წითელი. მოსწავლეები ქმნიან პატარა ჯგუფებს და მსჯელობენ.

ალტერნატიული ვარიანტი

მოსწავლეები ირჩევენ თავიანთი პარტნიორის წარდგენის სხვადასხვა გზას, მაგალითად, მიმიკით და შესტების ენით, საკუთარი პარტნიორის შესახებ პოსტერის შექმნით, ან მათზე ლექსის დაწერით.

მასალა

ბარათები, რომელზეც გამოსახული ან დაწერილი იქნება ისეთი რამ, რაც სხვა ბარათზე გამოსახულის ან დაწერილის წყვილს ქმნის.

¹ ამის შესახებ მასწავლებელი მათ სავარჯიშოს დაწყებამდე ატყობინებს, რათა მოსწავლეებმა მოიპოვონ ის ინფორმაცია, რის შესახებაც მათ სურთ საუბარი პარტნიორის წარდგენისას.

ბარათზე დაწერილი ან გამოსახული უნდა იყოს მარტივი ცნებები, რაც სირთულეს არ შეუქმნის მცირეწლოვან, ან შეზღუდული აკადემიური შესაძლებლობების მქონე მოსწავლეებს, მონაწილეობა მიიღონ სავარჯიშოს შესრულებაში.

ვარდი – ეკალი	დღე – ღამე	დანა – ჩანგალი	ფესაცმელი – წინდა
ნათელი – ბნელი	მარილი – პილპილი	კალამი – ფურცელი	მაგიდა – სკამი
ცხელი – ცივი	მაღალი – დაბალი	ძლიერი – სუსტი	ზევით – ქვევით
ჩართული – გამორთული	ღია – დახურული	დიდი – პატარა	სწრაფი – ნელი
სუფთა – ჭუჭყიანი	უსწორმასწორო – გლუვი	შეჩერდი – იარე	დასაწყისი – დასასრული
კარგი – ცუდი	კი – არა	მეგობარი – მტერი	მსუქანი – გამხდარი
მზე – მთვარე	ძმა – და	ბიჭი – გოგო	

სავარჯიშო 1.2. – უფლებები, პასუხისმგებლობები და წესები კლასში

საგანმანათლებლო მიზანი:

სავარჯიშოში გამოყენებულია ეტაპობრივი მიდგომა, მოსწავლეები დემოკრატიული გზით თანხმდებიან წესებზე, რომელიც შემოღებული იქნება მათ კლასში.

მოსწავლეები აანალიზებენ, რომ მათ წვლილს დიდი მნიშვნელობა აქვს და მათ აქვთ შესაძლებლობა, ზეგავლენა იქონიონ წესების შემუშავებაზე. მათ უჩნდებათ „საკუთრების“ შეგრძნება და კლასში, როგორც მიკროსაზოგადოებაში, აქტიური მონაწილეობის გამოცდილებას იძენენ.

მოსწავლეები აცნობიერებენ კავშირს უფლებებს, პასუხისმგებლობებსა და წესებს შორის (იკავენ კანონებს კლასში).

რესურსები: სამ თანაბარ ნაწილად დაყოფილი დიდი ფორმატის ფურცლები.

მსვლელობა

1. კლასის დაჯგუფების „თამაშის“ გამოყენებით (ბარათების დარიგება, ჟონგლიორთა, მევიოლინეთა და ა.შ. ჯგუფების შექმნის მიზნით), კლასი იყოფა სამ, ექვს ან ცხრა ჯგუფად, კლასის მოცულობის გათვალისწინებით. თითო ჯგუფი უნდა შედგებოდეს არა უმეტეს ხუთი მოსწავლისგან. ჯგუფებს ენიჭებათ შესაბამისი ნომრები ა, ბ, გ.
2. თითოეული ჯგუფი ირჩევს მომხსენებელს. მასწავლებელი სთხოვს ჯგუფებს, მოკლედ გააცნონ კლასს, თუ რა პრინციპით აირჩიეს მომხსენებლები.
3. ყოველ ჯგუფს ურიგდება სამ ნაწილად დაყოფილი თითო ფურცელი. ფურცლის ზედა მესამედში მოსწავლეები ჩანაწერებს აკეთებენ საკუთარი ჯგუფის მოსაზრებების შესახებ იმის თაობაზე, თუ რა უფლებებით სარგებლობს კლასის ყოველი ინდივიდუალური წევრი (მათ შორის, მასწავლებელიც). მათ ყველა თავიანთი მოსაზრება პუნქტების სახით უნდა დაიტანონ ფურცელზე, ამ მიზნით გამოყოფილ ნაწილში.
4. მოსწავლეები პასუხობენ შემდეგ კითხვებს: რამდენად წარმატებით გავართვით თავი მოცემულ ამოცანას? რას აკეთებდა თითოეული ჩვენგანი, რამაც დახმარება გაგვიწია? რა გვიშლიდა ხელს?
5. მოსწავლეთა ჯგუფები ცვლიან თავიანთ ნამუშევრებს (ა ჯგუფი გადასცემს ბ ჯგუფს, ბ ჯგუფი – გ ჯგუფს, გ ჯგუფი – ა ჯგუფს).
6. შემდეგ ყოველი ჯგუფი, კითხვებზე პასუხის მეშვეობით, განიხილავს სხვა ჯგუფის მიერ შედგენილ უფლებათა ჩამონათვალს: რა პასუხისმგებლობა გვეკისრება ამ უფლებების დასაცავად? რა უნდა გავაკეთოთ ამისთვის? როგორ უნდა მოვიქცეთ? მაგალითად, „ყველას აქვს უფლება, გამოთქვას საკუთარი აზრი“, „ჩვენი პასუხისმგებლობაა, მოვუსმინოთ ერთმანეთს“.

მოსწავლეები ფურცლის შუა მესამედ ნაწილში ჩამოწერენ პირველ მესამედში მოცემული უფლებების შესაბამის პასუხისმგებლობებს (იმ შემთხვევაში, თუ მათ შეუძლიათ, მოუწახონ უფლებას შესაბამისი პასუხისმგებლობა), იმავე ნუმერაციის დაცვით.²

7. მასწავლებლის ჩართვა: წესები წესებისთვის.

– მოიფიქრეთ რამდენიმე წესი, რომელიც კლასში გაკრული იქნება გაკვეთილის დაწყებამდე.

² მოსწავლეებს ხანდახან უჭირთ, ყველა უფლებას მოუწახონ შესაბამისი პასუხისმგებლობა.

- წესები ნათლად უნდა იყოს ჩამოყალიბებული – გააკეთე რამე, ნაცლად იმისა, რომ არ გააკეთო არაფერი.
- წესები შესაბამისი უნდა იყოს და განსაზღვრავდეს კლასში ქცევის მოთხოვნებს. მაგალითად, ყველას აქვს უფლება, გამოთქვას საკუთარი აზრი; ჩვენი პასუხისმგებლობაა, მოვუსმინოთ ერთმანეთს; წესი: არ იხმაურო, როცა სხვა საუბრობს.

8. ჯგუფები ამჯერადაც ცვლიან თავიანთ ნამუშევრებს. თითოეული ჯგუფი ეცნობა წინა ორი ჯგუფის ნამუშევარს და თანხმდება მაქსიმუმ ხუთ წესზე, რომელიც მსხვილი ასოებით უნდა იყოს დატანილი ფურცლის ქვედა მესამედ ნაწილში. მოსწავლეებმა ფურცლის ეს მესამედი ნაწილი უნდა ჩამოაჭრან დანარჩენს და გამოაკრან კედელზე. ჯგუფების მომხსენებლები სიტყვით გამოდიან და მთელ კლასს აცნობენ მათი ჯგუფის მიერ შემუშავებულ წესებს.

მასწავლებელი უძღვება მოსწავლეების მიერ გამართულ განხილვას. მოსწავლეები გამოყოფენ არასაჭირო, უსარგებლო წესებს, აერთიანებენ წესებს, რომლებიც ერთმანეთის ანალოგიურია, ან ტოვებენ მათგან ერთ-ერთს. ზოგიერთმა ჯგუფმა შეიძლება პროტესტი გამოთქვას მის მიერ შემუშავებული წესის ამოღებაზე, ზოგი კი - თავისუფლად დათანხმდეს. მოსწავლეები უნდა შეეცადონ, მიიღონ ისეთი გადაწყვეტილება, რომელსაც ყველა ეთანხმება. ნაცვლად იმისა, რომ ამოღებულ იქნას ჯგუფის მიერ შემოთავაზებული წესი, შესაძლებელია, მოსწავლეებმა გადადონ ეს წესი შემდეგი განხილვისთვის.

9. მოსწავლეები კენჭს უყრიან წესებს. თითოეულ მათგანს აქვს ოთხი არჩევანის გაკეთების უფლება – აქვს ოთხი ჟეტონი, რომლის გამოყენებითაც მათ ხმა უნდა მისცენ იმ წესებს, რომლებიც, მათი მოსაზრებით, კლასში უნდა მოქმედებდეს. მოსწავლეებს შეუძლიათ, თავიანთი სურვილისამებრ გამოიყენონ საკუთარი ხმები, მაგალითად, ოთხივე ხმა ერთ წესს მიანიჭონ, ან გადაანაწილონ სხვადასხვა წესზე. ოთხი წესი, რომელიც ყველაზე მეტ ხმას დააგროვებს, შეტანილი იქნება კლასის წესდებაში. მოსწავლეები გადაიტანენ მათ ფურცელზე; თითოეული მოსწავლე თავის ხელმოწერას დაურთავს ფურცელს და იგი გამოიკვრება კედელზე. ეს წესები კლასში მუდმივად უნდა მოქმედებდეს.

10. შეჯამება: რა დაგვეხმარა? რა იყო ხელის შემშლელი? რაში მდგომარეობს თითოეული ჩვენგანის მიერ წესების შემუშავებაში შეტანილი წვლილი? შეგიძლიათ, დაასახელოთ მოსწავლე ან მოსწავლეები, რომელთაც განსაკუთრებული წვლილი შეიტანეს წესების შემუშავებაში? რაში გამოიხატება მათ მიერ შეტანილი წვლილი?

მოსწავლეებს პირველად ეძლევათ შესაძლებლობა, გამოიყენონ მათ მიერ შემუშავებული წესები. მასწავლებელს შეუძლია, შეაქოს ის მოსწავლეები, რომლებიც ზედმიწევნით იცავენ წესებს. მასწავლებელი შეძლებისდაგვარად უნდა ეცადოს, არ გაამახვილოს ყურადღება იმ მოსწავლეებზე, რომლებიც წესებს არღვევენ, ეს მათთვის სამარცხვინო დაფაზე გაკვრის ტოლფასი იქნება.

სავარჯიშო 1.3. – პირადი გერბი

საგანმანათლებლო მიზანი:

თვითშეფასების ამაღლება; მოსწავლეებს ეძლევათ სტიმული, განსაზღვრონ თავიანთი დადებითი მხარეები.

ჯგუფები აყალიბებენ საერთო მიზნებს.

შენიშვნა:

სავარჯიშო საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, სწრაფად და აქტიურად ჩაებან მუშაობაში. განსაკუთრებით პროდუქტიულია მოცემული სავარჯიშოს შეტანა ახლად ჩამოყალიბებულ კლასში ან კურსის დასაწყის ეტაპზე.

რესურსები:

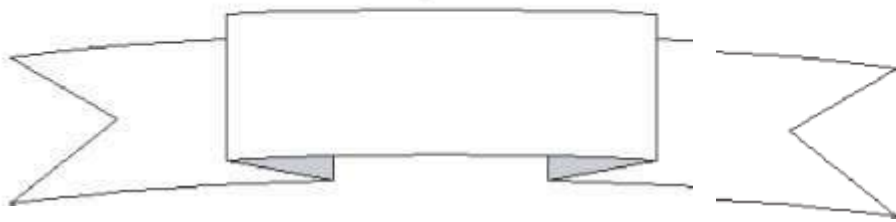
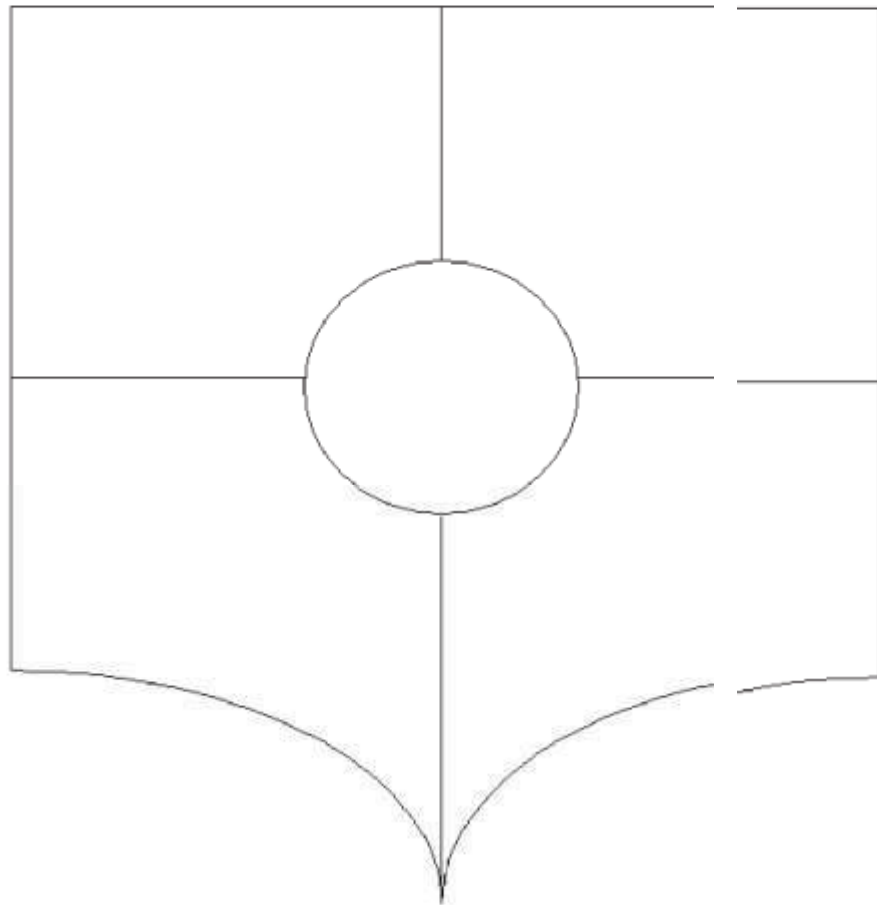
პოსტერი გერბის გამოსახულებით, მოსწავლეთა თითოეული ჯგუფისთვის, ფერადი ფანქრები ან ფლომასტერები, სურათები ჟურნალებიდან და ა.შ.

მსვლელობა

1. კლასის დაჯგუფების „თამაშის“ გამოყენებით (ბარათების დარიგება, ჟონგლიორთა, მევიოლინეთა და ა.შ. ჯგუფების შექმნის მიზნით), კლასი იყოფა ჯგუფებად. თითო ჯგუფი უნდა შედგებოდეს ოთხი მოსწავლისგან.
2. მოსწავლეები მუშაობენ ჯგუფებში. მათ აქვთ ერთი, საერთო ფურცელი, სადაც გამოსახულია გერბის კონტურები; გარდა ამისა, ყოველ მათგანს აქვს გერბის ძირითადი კონტურიდან ამოჭრილი მეოთხედი.
3. ამოცანა:
ინდივიდუალური სამუშაო:
– გააკეთეთ ჩანაწერები შემდეგ კითხვებზე პასუხების გაცემის საშუალებით:
 - როგორ აღიქვამ საკუთარ თავს?
 - რა გჭირდება?
 - რისი კეთება შეგიძლია?
 - რას ნანობ, როცა შენს ცხოვრებაზე ფიქრობ?
– დახატე (ან აარჩიე) ერთი ან რამდენიმე სიმბოლო, რომელიც ესადაგება შენი ჩანაწერების შინაარსს (გამოიყენე ფერადი ფურცლები, ფლომასტერები, სურათები ჟურნალიდან და ა.შ.).
ჯგუფური სამუშაო:
 - განუმარტე შენი სიმბოლოების მნიშვნელობა შენი ჯგუფის წევრებს;
 - დააწებეთ თქვენ მიერ გაფორმებული ნაწილები სათანადო ადგილას საერთო გერბზე;
 - შექმენით ან იპოვეთ თქვენი გუნდის საერთო სიმბოლო და დაიტანეთ გერბის ცენტრში; მოიფიქრეთ ლოზუნგი, რომელიც გამოხატავს თქვენს საერთო მოსაზრებას და დაიტანეთ გერბის ზედა ნაწილში გამოსახულ გრაფიკულზე; მოიფიქრეთ სახელწოდება თქვენი ჯგუფისთვის და დაიტანეთ გერბის ქვედა ნაწილში გამოსახულ დროშაზე.
4. თქვენი გერბი დასრულებული სახით წარუდგინეთ კლასს და გამოფინეთ სხვა ჯგუფების მიერ შექმნილი გერბების გვერდზე.

მასალა:

(იხ. შემდეგ გვერდზე)

სავარჯიშო 1.4. – ყვავილების თაიგული

საგანმანათლებლო მიზანი:

სავარჯიშოს მიზანია, ჯგუფური მუშაობისას უზრუნველყოს მოსწავლეთა ჩართულობა; ჯგუფური ერთსულოვნება და თვითშეფასების ამაღლება.

მოსწავლეები აცნობიერებენ, რომ ჯგუფის ყოველი წევრი უნიკალური და განსხვავებულია და, ამავდროულად, ჯგუფის წევრები ერთმანეთს ავსებენ და ამით განაპირობებენ ჯგუფის სიძლიერეს.

რესურსები:

მოსწავლეთა ფოტოები, ზომით არა უმეტეს 3 სმ² (გამოდგება ნახატი ავტოპორტრეტიც).

ყვითელი ან ნარინჯისფერი მრგვალი ფორმის ფურცლები ზომით 6 სმ², რომელიც ყვავილის გულს ქმნის.

ყვავილის ფურცლების ფორმაზე დაჭრილი, ნათელი ფერების ფურცლები, ფერადი ბაფთები, ფერადი ფანქრები, მარკერები, ფლიპჩარტის ორი ფურცელი, წებო ან სხვა დასაწებებელი მასალა.

მსვლელობა

- ყველა მოსწავლეს ურიგდება მრგვალი ფორმის ფურცელი, რომელზეც ისინი საკუთარ ფოტოებს აკრავენ.
- თითოეული მოსწავლე იღებს 6–6, ყვავილის ფურცლების ფორმის ფერად ფურცელს, სადაც წერს ერთი ან ორი დადებითი შინაარსის სიტყვას, შემდეგ კითხვებზე პასუხის სახით:
 - როგორ დაახასიათებს მათ მასწავლებელი;
 - როგორ დაახასიათებს მათ მათი ოჯახის მამრობითი სქესის წევრი;
 - როგორ დაახასიათებს მათ მათი ოჯახის მდედრობითი სქესის წევრი;
 - როგორ დაახასიათებენ ისინი თავიანთ თავს;
 - როგორ დაახასიათებს მათ მათი მეგობარი;
 - როგორ დაახასიათებს მათ რომელიმე თანაკლასელი, სკოლელი ან საზოგადოების რომელიმე წევრი.
- მოსწავლეები თავიანთი ფოტოების გარშემო აწებებენ ყვავილის ფურცლებს, რაც ქმნის ყვავილის გვირგვინს.
- მასწავლებელი, ან თვითონ მოსწავლეები ყვავილების გვირგვინებს განალაგებენ ფლიპჩარტზე.
- მასწავლებელი, ან თვითონ მოსწავლეები ყვავილების გვირგვინებს ღეროებს უხატავენ ისე, რომ გამოვიდეს თაიგული. ფერადი ბაფთით გაფორმება თაიგულს განსაკუთრებულ იერს შესძენს.

გაგრძელება

მოსწავლეები სხდებიან წრეზე და მსჯელობენ. ეს მოსწავლეებს ეხმარება, აღიქვან სიმბოლოს დატვირთვა: თაიგული თავის სილამაზეს დაკარგავს, თუ რომელიმე ყვავილის გვირგვინი დააკლდება (საზოგადოება); ყოველი გვირგვინი განსხვავებულია და რაღაც განსაკუთრებულს სძენს თაიგულს (პიროვნების ღირსება); ამავდროულად, ყველა ყვავილი ერთნაირად მნიშვნელოვანია (თანასწორობა). ზედა საფეხურის მოსწავლეებთან შესაძლებელია ფრჩხილებში მოცემული ცნებების შემოტანა.

სავარჯიშო 1.5. – ჩინური ჩხირები

საგანმანათლებლო მიზანი:

მოსწავლეები ეჩვევიან გუნდურ მუშაობას. ისინი საკუთარი გამოცდილებით აცნობიერებენ, რას ნიშნავს, იყო დამოკიდებული სხვაზე და სხვა იყოს დამოკიდებული შენზე (ურთიერთდამოკიდებულება).

რესურსები:

ჩინური ჩხირები ან ფანქრები, ბურთულიანი კალმები და ა.შ. (დაახლოებით 15 სმ სიგრძის)

მსვლელობა

1. მოსწავლეები იყოფიან დაახლოებით რვა-რვაკაციან ჯგუფებად. მასწავლებელი ჯგუფებს აცნობს თავიანთ ამოცანას: ჯგუფებმა მონაწილეობა უნდა მიიღონ რბოლაში (შესაძლებლობის არსებობის შემთხვევაში, უმჯობესია, სავარჯიშო ჩატარდეს სკოლის ეზოში).
2. ჯგუფები ლაგდებიან მწკრივებად, ჯგუფებს შორის 1–1.5 მეტრის დაშორებით.
3. მოსწავლეები საჩვენებელი თითის წვერებით აქეთ–იქიდან იჭერენ ჩინურ ჩხირებს (ან ფანქრებს, ბურთულიან კალმებს). ჩხირები აკავშირებს გუნდების წვერებს ერთმანეთთან.
4. მოსწავლეებმა, ისე, რომ ხელი არ გაუშვან ჩხირებს, უნდა მიაღწიონ მიზნამდე, მაგალითად, ეზოს ბოლომდე. თუ გუნდიდან ორი მოსწავლე ხელს გაუშვებს მათ დამაკავშირებელ ჩხირს, მთელი გუნდი უბრუნდება საწყის პოზიციას და თავიდან იწყებს სირბილს. გუნდს თავად შეუძლია, აირჩიოს საკუთარი სტრატეგია, თუ როგორ დაფაროს გასარბენი მანძილი ისე, რომ არ გაწყდეს კავშირი გუნდის წვერებს შორის.

იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად გაუჭირდებათ მოსწავლეებს ამ სავარჯიშოს შესრულება, წესები შეიძლება გართულდეს ან გამარტივდეს.

გაგრძელება

1. ზოგიერთმა მოსწავლემ შეიძლება დამკვირვებლის ფუნქცია იტვირთოს და კომენტარი გააკეთოს იმის თაობაზე, თუ როგორ თანამშრომლობდნენ გუნდის წევრები ერთმანეთთან.
2. სავარჯიშოს შესრულების პროცესი შეიძლება ფირზე იქნას გადაღებული და შემდეგ გაიმართოს განხილვა გუნდების მიერ დემონსტრირებული თანამშრომლობის შესახებ.